

Uttalelsen nedenfor inngår som del av publiseringen på internett av "Om Stortingets behandling av barnevernsspørsmål i 1995-96".

Nettadresse:

<https://www.mhskanland.net/page47/MHS-Barnevernet-Stortinget-1995-96/index.html>

22. april 1996

Lennart Hane

Advokat (svensk)

Engasjert i barneverns- og andre samfunns- og menneskerettsspørsmål i mange år, både gjennom sitt arbeid for klienter og i form av generelt samfunnsengasjement.

Prosedert flere barnevernssaker mot Sverige ved Den Europeiske Menneskerettsdomstolen i Strasbourg.

Redibert den viktige artikkelsamlingen *Rättvisan och psykologin – en studie över psykologins makt i domstolarna* (Stockholm 1993). Skrevet bøker og artikler om samme og relaterte emner.

Styremedlem i Rättssäkerhetsförbundet og i Medborgarrättsrörelsen (den svenske borgerrettsbevegelsen).

*

Stockholm den 8 november 1995

Professor
Marianne Haslev Skånland
Universitetet i Bergen
Seksjon for lingvistiske fag
Sydnesplass 9
5007 BERGEN
Norge

1
1
1
1
Om
Dok 8:17

Beträffande härefter dokument 8 - barnevern i tillitskrise har jag ögnat igenom detta, men måste tyvärr tillstå att även om materialet innehåller många bra saker så kommer det även om det genomförs i princip inte att leda till någon förbättring.

Efter en genomläsning lämnar jag följande påpekanden numrerade och något osorterade.

1. sid 54 "barn som icke får den hjälp de är i behov av riskerar att utveckla avvikande beteenden. Polisens erfarenhet är att de mest kriminellt aktiva har stor dragningskraft på andra barn och unga.

Tyvärr vet man väldigt lite om orsak och verkan, men i bostadskvarter med social oro och ungdomsgång, torde den bästa medicinen vara fler kvarterspoliser och patrullerande poliser ständigt närvarande.

2. I Sverige återkommer ständigt propagandan med att man besitter nya kunskaper och tyvärr kunskap som vid närmare betraktande visar sig icke existera. När det gäller barnomhändertagande måste utgångspunkten vara att undvika att barn i onödan, dvs felaktigt, skiljs från föräldrarna. Enda vägen för sådan lösning är att i lagen inskrivs stränga och sträva kriterier i vilka fall - konkreta och ingenting annat - det är nödvändigt att skilja barnen från föräldrarna.

Stockholm den 8 november 1995

Detta innebär att utbildning, metodval kontra frivillighet, konfliktbearbetning m m i princip icke ger ens goda resultat utan snarare bidrar till osäkerhet och byråkratisk växtsjuka.

Prognosmakare när det gäller livet och utvecklingen av livet bör mötas med största skepsis.

Jag bifogar sid 39 och 46 ur en svensk statlig utredning som visar barnens behov samt motsvarande sidor som visar vad barn far illa av, vilket ger intryck av seriös kunskap, men som väl vid närmare betraktande är enfald och pekoral.

Den s k upplysningsplikten leder beklagligtvis till ett angiveri där angivaren inte alltid är så noga med sanningen och framför allt inte med att undvika överdrifter.

I Sverige är många av de som indirekt eller genom bekanta kommit att få kännedom om socialförvaltningarnas verksamhet ytterst rädda för varje kontakt med dem. Samtidigt är det omöjligt för föräldrar med barn att hålla sig undan, eftersom anmälnings- och angiveriverksamheten täcker barnhälsovård, alla sjukhus som har med barn att göra, olika hjälpverksamheter, polisens verksamhet, skolornas verksamhet, daghemsverksamhet m m. Varje barn har således en mycket bred kontaktyta gentemot det allmänna och i förlängningen socialförvaltningen.

På sid 12 framgår det att antalet nyinrättade tjänster ökat mycket kraftigt under loppet av 1991 och 1992. Motsvarande har också skett i Sverige, men man ser inget resultat av denna verksamhet vad gäller barnens välfärd m m.

I anslutning till uppgifter på sid 13 om kunskapskrisen i barnevernet vill jag ånyo uppmärksamma att trots det myckna ordandet om nya och förbättrade kunskaper så finns icke dessa att tillgå vid ett närmare betraktande. Snarare rör det sig om nya sociologiska termer eller uttryck.

Utverkas ett effektivare rättsligt skydd för föräldrarnas rättigheter måste detta rättsskydd utbyggas med straffsanktioner mot de befattningshavare som på felaktiga grunder inskrider mot familjer och föräldrar. Först då når man ett effektivt rättsligt familjeskydd. I sammanhanget bör man inte överdriva påstådda risker vid uteblivna inskridanden. I praktiskt taget alla fall rör det sig om problem och svårigheter som endast undantagsvis bör föranleda omedelbara åtgärder även i de fall det rör sig om konkreta missförhållanden, som ingen har invändning emot att inskridandena sker.

En annan sak är att barn kan misshandlas och till och med dödas. I dessa fall som oftast påminner om vansinnesdåd kan dock ingen prognos eller övervakning få fram ett effektivt skydd eller ens ett ökat skydd. Rena illdåd mot både små och stora människor sker oftast momentant och slumpvis.

Skall psykologer överhuvud taget få inflytande i fråga om skiljande av barn från föräldrarna - jag bedömer det på goda grunder som helt felaktigt - så måste föräldrarna få hjälp att anlita även de en psykolog eller psykiater samtidigt som

Stockholm den 8 november 1995

man måste se till att det finns tillgång på sakkunniga av även extremt motsatta uppfattningar. I Sverige är praktiskt taget alla psykologer uppbundna av socialsekreterare och socialförvaltningar och endast undantagsvis kan man få hjälp av en psykolog på föräldrarnas sida.

Här och var återkommer man i utredningen till att erfarenheterna från Sverige är positiva och exempelvis skulle svensk statistik visa att man har lyckats med att förebygga allvarligt alkoholmissbruk bland barn och unga.

Jag vill allvarligt varna för tilltron till dessa uppgifter. Inget av de uppgifter som hänför sig till förhållandena i Sverige känner jag igen. Samtidigt känner jag igen från den svenska debatten att man gärna vill åberopa förhållanden i andra länder som svårligen kan kontrolleras och i vart fall inte under den pågående debatten. Låt oss därför hålla oss till de förhållanden inom det land vi känner till och kanske kan kontrollera.

En annan brist i utredningen är att man inte tycks vilja erkänna att även hos den unge asociale eller kriminelle spelar hans personlighet kanske den största rollen för inriktningen. Personligheten tycks mera vara beroende på ärftliga komponenter än miljön, även om denna är mycket dystert. Gravyt asociala och kriminella lever icke sällan i förhållanden som betar sig rent av skrämmande. Om deras barn också de blir kriminella är detta kanske mindre ett resultat av den dystra miljön än av arvsfaktorer.

Årets bästa fotbollsspelare i Sverige fick häromdagen en s k guldboll som utmärkelse. 17 år tidigare fick hans far samma utmärkelse. Jussi Björlings barn och barnbarn har visat sig vara mycket duktiga tenorer, etc.

Jämför förklaringsfalsifikationen på sid 23 om någon har varit utsatt för s k övergrepp i barndomen torde det snarare vara en garanti för att man själv inte utsätter sina egna barn för samma övergrepp än för motsatsen. En annan sak är att en asocial person, uppväxt i en asocial miljö, också får se sina barn utveckla asocialitet med allt elände som därmed kan förknippas. En bra iakttagelse är att laglydiga medborgare varken fruktar kontakter med tjänstemän hos polis eller åklagarmyndighet men faktiskt fruktar socialbyråerna och socialarbetarna.

Ett mycket grundläggande synsätt är att erkänna själva rättighetsbegreppet, vilket i sin tur förutsätter lagregler när det gäller att förtrampa rättigheterna vilka lagregler i sin tur kräver bevisning.

Underkäns eller underskattas rättighetsbegreppet som sådant blir det inte så aktuellt med bevisning, utan då kan det komma in prognoser och föregivna kunskaper m m som naturligtvis medför risk för skadeverkningar. Det är därför ingen tillfällighet att inom barnomsorg och motsvarande man helt förnekar rättigheternas värde och exempelvis missbrukar psykologiska förklaringsmodeller som i princip är ingenting annat än illasinnade fantasier, dvs om man har kunskaper i psykologins bräckliga teorier och sviktande tillförlitlighet på grund av dess ringa kunskapsomfång.

Stockholm den 8 november 1995

Alla referenser till "nyare forskning" bör tas med en nypa salt. Många gånger handlar det om sociologer som borstar varandra på ryggen, träffas vid kurser och seminarier och uttrycker skilda hugskott som ger upphov till s k metoder, projekt eller annat. Det mesta rinner ut i sanden utan att det sker någon redogörelse av flaskona eller det meningslösa samtidigt som samma personalkadror kastar sig på nya metoder, projekt osv i en till synes outsinlig ström.

På sid 45 punkt 7 föreslås krav om statlig auktorisation av psykologer. Jag tvivlar på värdet av detta, men betonar att i så fall måste psykologer finnas för även motstående intressen.

Det populära uttrycket "könsroller och könsrollsmönstret" bör väl också det granskas utifrån personlighet, hormonsystemet och individernas särart. Det finns ju manhaftiga kvinnor och feminina män vilka båda lever efter sina personliga förutsättningar och säkerligen inte spelar en egen utvald roll i något s k könsrollsmönstret.

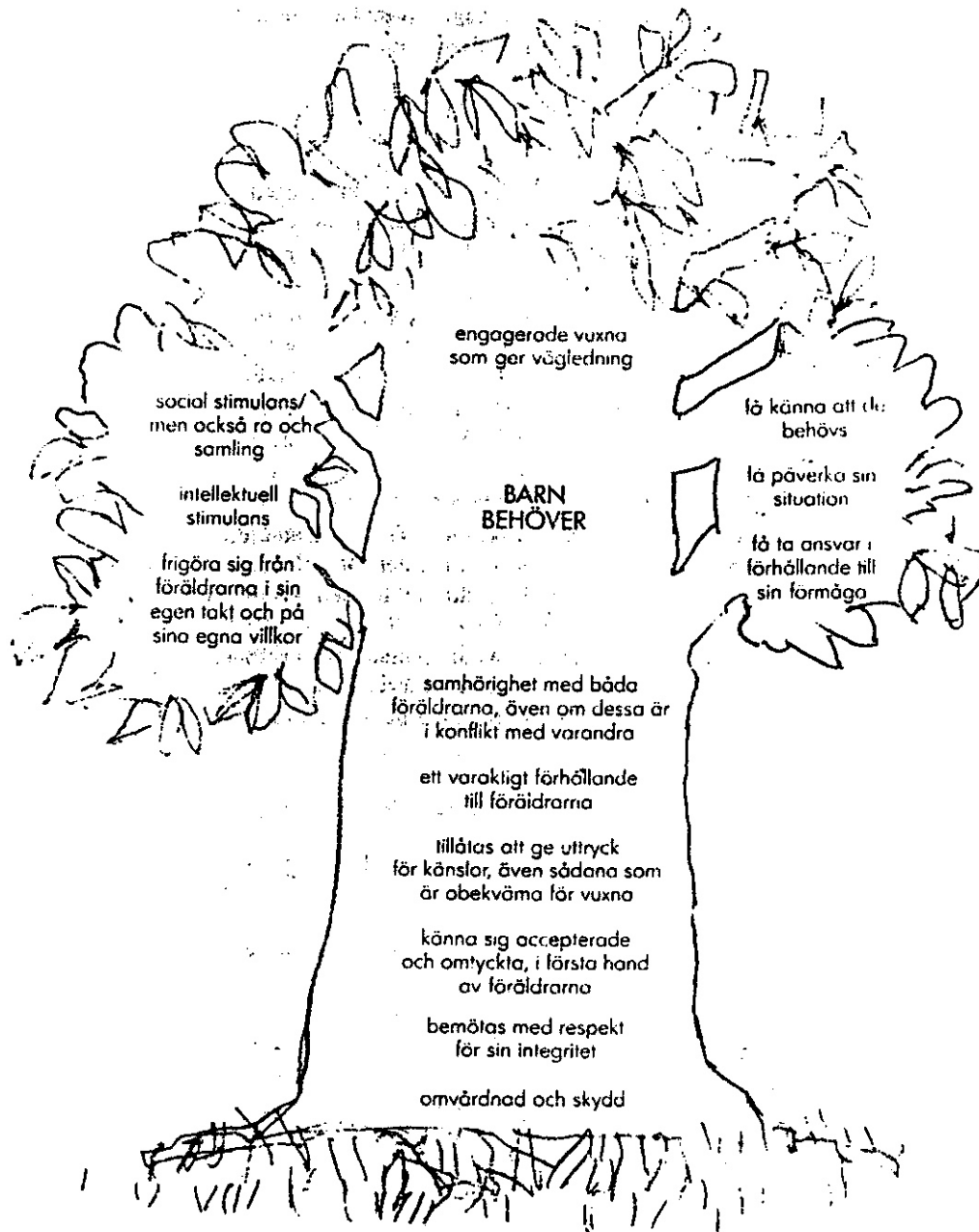
I Sverige kan man icke se någonting i resultatväg utöver de stora skarornas växande löneanspråk. Jag har personligen förgäves spanat efter kunskaper som ger kunskaper till hjälp för andra som sysslar med barn. Ingenting är i sikte utöver deras envetna hamrande av att de besitter så mycket kunskaper och så många nya kunskaper.

Slutligen bifogar jag en nyligen utkommen bok "Socialtjänstens kompetens och funktion" av sociologen och fil dr Stefan Carlsson. Boken ingår i det s k socialstatsprojektet som drivs av Timbro och City University Press - företag som drivs av Arbetsgivareföreningen SAF. Det glädjande är att dessa kretsar eventuellt kan få upp ögonen för att det som de själva betraktar som en slags fattigdomsfenomen i själva verket är en skakande bild av hur omfattande och destruktiv socialstaten egentligen är. Möjligen skulle det därför bli fråga om ökade resurser för information och diskussion i detta mycket angelägna ämne, som åtminstone i Sverige alla politiska partier försöker tysta ner.

Vid seminariet där Stefan Carlsson försvarade sin avhandling var jag andre opponert och bifogar en katalog, vari jag redogjorde för socialekretararnas onekligen skrämmande maktbefogenheter.

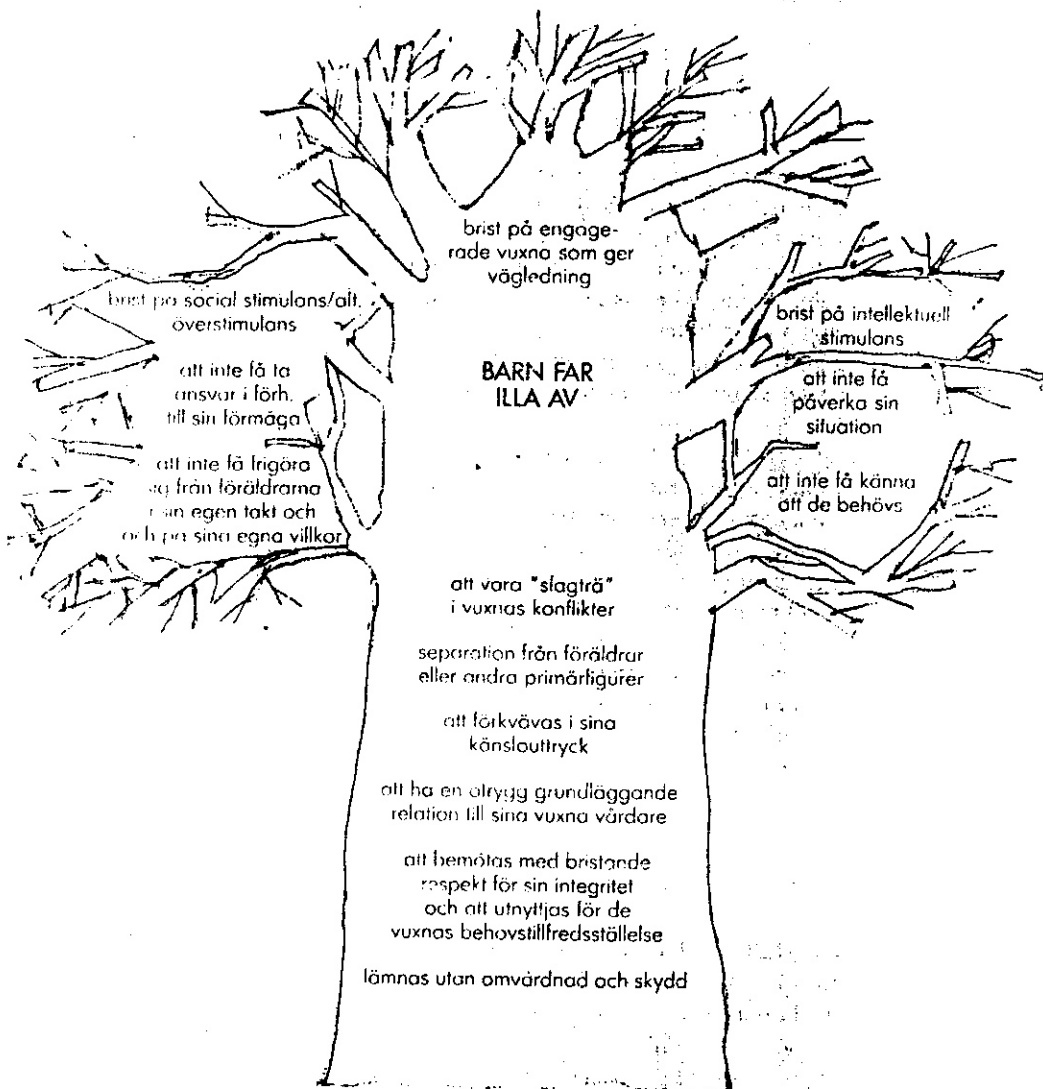
Med vänlig hälsning

Lennart Hane

Figur "Behovsträdet". Grundläggande behov för en gynnsam identitetsutveckling finns i stammen, övriga viktiga uppväxtbehov i grenverket. Trädet skall läsas nedifrån och upp. Omvårdnad och skydd är den mest elementära förutsättningen för en normal utveckling och finns därför närmast roten o.s.v. I figuren används — av praktiska skäl — genomgående uttrycket föräldrar. Föräldrar betecknar på ett utbytbar sätt både biologiska föräldrar och föräldragestalter som tidigt i barnets liv har tagit över de biologiska föräldrarnas roll.

mässigt och systematiskt nedvärderas, om de förtrycks i sina känslouttryck, om de utsätts för upprepade miljöbyten och separationer från närstående och om de tvingas ge upp kontakten med vuxna som de har utvecklat primära, känslomässiga bindningar till, vanligtvis föräldrarna. För åskådighetens skull återvänder vi här till "behovsträdet", och läser det omvänt.

Figur. Det "omvända behovsträdet" (jfr. s. 39) som visar olika förhållanden som barn far illa av. Också här skall trädet läsas från roten och uppåt.